

Spotkanie Grupy Północnej w Helsinkach

Justyna Gotkowska, Piotr Szymański

7 listopada w Helsinkach odbyło się spotkanie Grupy Północnej, w którym po raz pierwszy wziął udział sekretarz obrony USA. Grupa Północna jest regionalnym formatem rozmów na tematy dotyczące regionalnego bezpieczeństwa, zainicjowanym przez Wielką Brytanię w 2010 roku. Uczestnikami są Wielka Brytania, Holandia, Niemcy, Polska, państwa nordyckie i bałtyckie. Dyskusje odbywają się na poziomie ministrów obrony oraz na szczeblu dyrektorów departamentów resortów obrony. Służą również konsultacjom i koordynacji stanowisk w NATO. Rozmowy są często skorelowane ze spotkaniami organizacji nordyckiej współpracy obronnej NORDEFCO oraz w formacie nordycko-bałtyckim. Na marginesie spotkania Grupy Północnej z sekretarzem obrony USA odbyły się po raz pierwszy trójstronne rozmowy USA–Szwecja–Finlandia.

Komentarz

- Obecność amerykańskiego sekretarza obrony gen. Jamesa Mattisa w spotkaniu Grupy Północnej w Helsinkach pokazała, że zacieśnianie współpracy polityczno-wojskowej między państwami regionu Morza Bałtyckiego i Europy Północnej ma dla USA istotne znaczenie. Jednym z tematów poruszanych na spotkaniu było utworzenie tzw. wojskowego Schengen (usprawnienie procedur biurowatycznych i rozwiązanie problemów logistycznych w zakresie przemieszczania sił zbrojnych na terytorium NATO i UE). Spotkanie było też dla USA okazją do postulowania zwiększenia zaangażowania wojskowego państw regionu w operacjach na Bliskim Wschodzie.
- Można się spodziewać, że aktywność Grupy Północnej będzie coraz ważniejsza dla Wielkiej Brytanii. Po wystąpieniu z UE Londyn zapowiada większe zaangażowanie w NATO, m.in. w zapewnienie europejskiego bezpieczeństwa. Grupa Północna jest formatem, w którym Brytyjczycy mogą prowadzić konsultacje z państwami, z których większość sceptycznie podchodzi do kreowania alternatywnych wobec NATO struktur w procesie zacieśniania współpracy we wspólnej polityce bezpieczeństwa i obrony UE. Również dla większości państw Grupy Północnej bliska współpraca z Londynem jest atrakcyjna ze względu na duży potencjał wojskowy i zaangażowanie Wielkiej Brytanii na północno-wschodniej flance NATO. Z kolei Niemcy, choć w ograniczonym stopniu definiują się jako część regionu, są obok Wielkiej Brytanii jednym z sojuszników najbardziej zaangażowanych we wzmacnianie wschodniej flanki NATO. Opowiadają się zarazem za prowadzeniem dialogu z Rosją i ograniczaniem polityki odstraszania, która może wywołać negatywną reakcję Kremla. Poprzez udział (z reguły na poziomie

sekreтары stanu) w Grupie Północnej Berlin zapewne chce monitorować rozmowy państw najbardziej zainteresowanych wzmacnianiem północno-wschodniej flanki.

- Z perspektywy państw nordyckich spotkania Grupy Północnej to dodatkowe możliwości konsultacji z najważniejszymi europejskimi sojusznikami i partnerami – Wielką Brytanią, Niemcami, a także z Polską. Dla Szwecji i Finlandii jest to istotny format rozmów z państwami NATO. Trójstronne spotkanie szwedzko-fińsko-amerykańskie pokazuje rosnące znaczenie ich współpracy polityczno-wojskowej z USA. Przy okazji spotkania Szwecja ogłosiła rozpoczęcie negocjacji w sprawie zakupu systemu obrony powietrznej Patriot, a Finlandia zaprosiła USA do udziału w planowanych na 2020 lub 2021 rok dużych ćwiczeniach obrony kraju. Dla Litwy, Łotwy i Estonii Grupa Północna to dodatkowy format zgłaszania postulatów dotyczących dalszego wzmacniania wschodniej flanki NATO i sojuszniczej obecności na ich terytorium (w Helsinkach państwa bałtyckie ponownie podkreśliły konieczność wzmocnienia obrony powietrznej). Przy okazji spotkania Litwa poinformowała o wyborze amerykańskiej firmy na dostawcę lekkich opancerzonych pojazdów terenowych dla litewskich sił zbrojnych.